

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la cererea de contestare depusă de

Ina Fencovschi

împotriva

Comisiei de evaluare a procurorilor

privind anularea deciziei nr. 25 din 10 decembrie 2024 cu privire la candidatura Inei Fencovschi, candidată la funcția de membră a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie,

(evaluarea integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, conform Legii nr. 26/2022)

(Dosarul nr. 3-35/24
NR. PIGD 2-24148378-01-3-26122024)

Contestație în baza Legii nr. 26/2022; evaluarea candidatului la funcția de membră a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

4 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință de judecată publică cererea de contestare depusă de Ina Fencovschi împotriva Comisiei de evaluare a procurorilor privind anularea deciziei nr. 25 din 10 decembrie 2024 cu privire la candidatura Inei Fencovschi, candidată la funcția de membră a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie,

Completul de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni,
Diana Stănilă, *judecători*,

Cristina Cebotari, *grefier*,

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului – avocatul Petru Balan,
Reprezentantului pârâtei – avocatul Roger Gladei.

constată următoarele:

ÎN FAPT

A. Poziția reclamantei (f.d. 2-21)

1. La 26 decembrie 2024, Ina Fencovschi a depus cerere de contestare împotriva Comisiei de evaluare a procurorilor privind anularea deciziei nr. 25 din 10 decembrie 2024 cu privire la candidatura Inei Fencovschi, candidată la funcția de membră a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta Ina Fencovschi a invocat că, este procuror de carieră și a candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor. A fost numită în funcția de ajutor-interimar al procurorului în Procuratura raionului Dondușeni la 17 iulie 2000. Ulterior, a activat în funcția de ajutor al procurorului în Procuratura raionului Dondușeni și ajutor superior al procurorului în Procuratura raionului Briceni. La 10 decembrie 2004, reclamanta a fost numită în funcția de procuror, adjunct al procurorului raionului Briceni. La 1 iunie 2021, reclamanta a fost numită în funcția de procuror-șef al Procuraturii raionului Ocnița.

3. A menționat că s-a aflat pe lista candidaților remisă de Consiliul Superior al Procurorilor în adresa Comisiei la 15 decembrie 2023 în vederea evaluării pentru

funcția de membru în Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului, în temeiul art. 9 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. La 22 decembrie 2023, Comisia a notificat reclamanta despre inițierea evaluării și i-a solicitat să completeze și să returneze Declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, care include lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, precum și un chestionar privind integritatea etică, în termen de șapte zile, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Reclamanta s-a conformat și a remis Comisiei declarația pentru ultimii cinci ani completată și chestionarul privind integritatea etică în termenul stabilit, la 29 decembrie 2023. Deși, reclamanta a furnizat răspunsuri și documente, în termen și în partea tuturor chestiunilor abordate de Comisie, totuși, la 18 noiembrie 2024, Comisia a notificat reclamanta că a identificat anumite aspecte, referitor la care ar exista dubii cu privire la conformitatea cu criteriile de integritate financiară și etică și a invitat-o să participe la o audiere publică, în temeiul art. 12 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. La 26 noiembrie 2024, reclamanta a participat la o audiere publică în fața Comisiei, iar la 20 decembrie 2024 a recepționat pe e-mail o copie scanată a deciziei nr. 25 din 10 decembrie 2024 cu privire la candidatura sa, potrivit căreia Comisia a decis: „candidata nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, deoarece s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriilor de integritate etică și financiară și, prin urmare, nu promovează evaluarea”.

4. Reclamanta a notat că decizia nr. 25 din 10 decembrie 2024 cu privire la candidatura sa, este un act administrativ individual defavorabil ilegal. A invocat netemeinica și ilegalitatea acestuia, în partea concluziilor Comisiei de evaluare ce ține de: 1. Nedecларarea valorii autoturismului Land Rover Discovery pentru 2015-2016 și a autoturismului Toyota Auris pentru 2017-2020, în declarațiile anuale; 2. Pretinsul dezechilibru dintre venituri și cheltuieli în 2015; 3. Nedecларarea bunurilor imobile și a valorii bunurilor imobile în declarațiile anuale pentru perioada 2012 - 2022. Nedecларarea bunurilor imobile pentru 2012; Nedecларarea bunurilor imobile pentru 2018 și 2019; Nedecларarea bunurilor imobile pentru 2022; Nedecларarea valorii bunurilor imobile pentru perioada 2013 - 2022.

5. A susținut că, dacă candidatul supus evaluării prezintă argumente și explicații logice Comisiei, veridice contextului social-economic al Republicii Moldova, atunci, probabilitatea că, un fapt a fost într-un fel sau altul, balansează, iar orice dubiu trebuie tratat în favoarea candidatului, și acesta este un principiu înrădăcinat în ideea statului de drept.

6. În cauza Osoianu contra Comisei de evaluare, Curtea Supremă a constatat că „în condițiile în care nu există nici o concluzie cu privire la ilegalitatea acțiunilor reclamantului în exercitarea drepturilor sale civile, acordate de lege pentru calitățile oficiale pe care le-a deținut, interpretarea făcută de Comisia de evaluare nu poate fi reținută” La fel, completul de judecată special a subliniat faptul că la aprecierea

dubiilor serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară ale art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. 5 lit. c) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare trebuie să țină cont de faptul că averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație și că candidatul a dovedit cu certitudine modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea și posesia sa și a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2). Comisia, în cadrul evaluării candidatului, de fapt a sancționat reclamantul și a pus în sarcina acestuia o serie de însărcinări neclare în calitatea sa de candidat care pledează în fața Comisiei. Aceste însărcinări sunt puse de Comisie și unor persoane terțe care la anumite intervale de timp au interacționat cu reclamantul. Or, aceste însărcinări fiind neclare și pornind de la ideea că nici reclamantul și nici rudele lui sau persoanele terțe cu care a interacționat nu au presupus și nici nu puteau presupune cu mulți ani în urmă că urmau să arhiveze toate cecurile, facturile, recipisele și bonurile de plată, sau că trebuie să documenteze strict și scris fiecare act juridic de împrumut, în pofida relațiilor apropiate sau de încredere.

7. În decizia din 1 august 2023, emisă în cauza de contencios administrativ Miron Aliona contra Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 3-9/23, Curtea Supremă de Justiție a constatat cu autoritate de lucru judecat că: Comisia de evaluare nu a ținut cont de probele prezentate de reclamantă; solicitarea reclamantei de a fi audiată mama acesteia în legătură cu întrebările survenite; specificul culturii Republicii Moldova, care atestă că cetățenii nu păstrează bonuri, cecuri, chitanțe, pentru cheltuielile suportate; faptul că lucrările sunt efectuate de către persoane fizice, pe care, în încercarea de a le contacta, s-a stabilit că sunt plecate peste hotare, sau refuză să contribuie la administrarea probelor vizate; conduita obișnuită a unor persoane fizice neantrenate în activități și funcții publice și care nu au nici un motiv serios de a păstra ani în șir documente ce confirmă cheltuielile realizate, deoarece nu au nici un motiv să considere că într-un viitor nedeterminat vor trebui să le prezinte autorităților, motiv care se referă la mama reclamantei, care nu a păstrat cecuri/facturi/bonuri care să confirme cheltuielile suportate pentru construcția și reparația caselor de locuit. Completul de judecată special relatează că reclamanta Aliona Miron a pus la dispoziția Comisiei toate extrasele bancare, în care sunt reflectate cheltuielile de construcție, dar în același timp nu a putut proba fapte inexistente, astfel reclamanta nu a putut proba o negație. Or, Comisia pornind de la o prezumție falsă, solicită probarea unor circumstanțe imposibile, fapt ce rezultă din concluzie greșită. Prin urmare, nu poate fi pusă în sarcina reclamantei, probațiunea unor circumstanțe inexistente. Completul subliniază că, reclamanta Aliona Miron a prezentat argumente suficiente că, faptele s-au petrecut în modul respectiv, iar Comisia eronat nu a reținut aceste argumente. Totodată, Comisia nu a avut dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022), cu privire la conformitatea candidatei cu criteriul de integritate financiară și etică conform art. 8 alin. (2) lit. c)

și integritatea financiară conform art. 8 alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. b), c) și d) din Legea nr. 26/2022, privind rulajul contului bancar, deoarece informațiile furnizate de către candidată de la bancă au atenuat preocupările Comisiei cu privire la acest aspect. Astfel, dacă într-o cauză, care a ridicat mai multe probleme referitor la nedeclararea unor conturi, probleme referitor la modul de declarare a valorii unui automobil (diferența fiind de 70 000 lei) și probleme de declarare a unor conturi bancare, Comisia de evaluare a susținut, că aceste omisiuni ale candidatului nu denotă „dubii serioase” privind integritatea financiară și etică a candidatului. În prezenta cauză, deși Comisia nu a constatat careva probleme în realizarea veniturilor de către familia reclamantei, Comisia de evaluare a avut o altă abordare, considerând că lipsa unor înscrisuri (care de altfel au fost prezentate Comisiei) denotă dubii serioase privind integritatea financiară și etică a reclamantei. Prin urmare, în situații similare, Comisia de evaluare a acționat diferit, chiar dacă, pretinsele încălcări sunt similare.

Referitor la neindicarea valorii autoturismului Land Rover Discovery pentru 2015 - 2016 și a autoturismului Toyota Auris pentru 2017 - 2020, în declarațiile anuale de avere și interese ale reclamantei.

8. Reclamanta a indicat că chestiunea de fapt abordată de Comisie ce ține de neindicarea valorii automobilului Land Rover Discovery anul fabricației 2006, achiziționat de soțul său, în declarațiile de avere pentru anul 2015 și 2016, nu se ridică la nivelul de severitate pentru ca să fie constatate „dubii serioase” privind conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară și etică, conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, în contextul în care: a) reclamanta nu a participat la încheierea contractului de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport; b) acest contract prevedea un preț indicat de părți, care putea fi considerat de un observator ca fiind unul subevaluat; c) reclamanta era obligată să declare valoarea bunului mobil conform actului juridic de achiziție („Valoarea bunului conform actului care certifică proveniența acestuia”); d) declararea valorii bunului strict conform actului care certifică proveniența acestuia, ar fi echivalat cu o nedeclarare autentică a valorii bunului mobil; e) reclamanta nu dispunea de alte acte care să ateste o altă valoare a bunului mobil; reclamanta a ales opțiunea cea mai legală și corectă din punct de vedere etic; a ales să declare mijlocul de transport în declarația de avere, și pentru a nu indica valori subevaluate a acestui bun, nu a indicat valoarea acestuia din actul care certifică proveniența acestuia - contractul de vânzare cumpărare a autoturismului. Această conduită a reclamantei nu poate fi considerată ca o conduită ilegală premeditată, asociată unui incident de integritate etică și comisă cu scopul de a ascunde de public și societate o parte a averii și a modului de dobândire a acesteia. Astfel, conform Regulamentului de evaluare, art. 2 pct. 2, la evaluarea integrității etice a unui candidat, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentele minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără

incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, inclusiv, dar fără a se limita la următoarele: a) dacă incidentul a fost un eveniment singular; b) lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) - cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier; c) sau care nu este percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și reglementărilor. La caz, reclamanta: a) a declarat mijlocul de transport de model Land Rover Discovery; b) nu a avut intenția sau scopul de a ascunde valoarea acestuia; c) ANI nu a constatat încălcarea de către reclamantă a regimului declarării averilor și intereselor personale în această privință; d) chiar dacă potrivit Legii nr. 26/2022, Comisia nu este legată de concluziile unor autorități publice, totuși, la caz, absența unor concluzii diferite a ANI urma a fi luată în calcul de către Comisie în favoarea reclamantei; e) luarea în calcul a neindicării în declarația de avere și interese a valorii unui bun mobil, cu efect negativ pentru cariera reclamantei, putea fi făcută de Comisie doar dacă: i) neindicarea valorii bunului mobil ar fi fost cu scopul să tăinuiască valoarea acestuia față de public; ii) reclamanta ar fi dispus de acte care să certifice valoarea reală a bunului mobil și în pofida acestora ea ar fi tăinuit valoarea bunului față de public; iii) reclamanta ar fi declarat valoarea autoturismului declarată de reclamanta ar fi fost cea indicată în contractul de vânzare-cumpărare - 10 000 lei, respectiv ar fi fost subevaluată. Prin urmare, acest incident nu a cauzat prejudicii semnificative în adresa intereselor publice, nu poate fi percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și reglementărilor.

9. În partea ce ține de declararea valorii autoturismului de model „Toyota Auris” a.f. 2008, la fel a opinat că chestiunea de fapt abordată de Comisie nu se ridică la nivelul de severitate pentru ca să fie constatate „dubii serioase”, privind conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară și etică, conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022. Acest autoturism a fost achiziționat de soțul reclamantei la 10 martie 2017. Reclamanta nu a participat la negocierea și încheierea acestei tranzacții, însă a ales să respecte stricto sensu ordinul Autorității Naționale de Integritate nr. 2 din 13 ianuarie 2017, care prevede la pct. 13 lit. f), că la rubrica „Valoarea bunului conform actului care certifică proveniența” - se indică valoarea (costul) menționată în actul care certifică proveniența bunului mobil. În cazul în care bunul mobil a fost obținut prin tranzacții de vânzare-cumpărare (inclusiv procură), se indică valoarea contractuală. Cu toate că nu dispunea de acte care să ateste altă valoare a bunului mobil, conduita reclamantei a fost apreciată ca fiind neconformă de către Comisie. La caz, reclamanta: a) a declarat mijlocul de transport de model Toyota Auris a.f.2008; b) nu a avut intenția sau scopul de a ascunde valoarea acestuia; c) ANI nu a constatat încălcarea de către reclamantă a regimului declarării averilor și intereselor personale în această privință; d) chiar dacă

potrivit Legii nr. 26/2022, Comisia nu este legată de concluziile unor autorități publice, totuși, la caz, absența unor concluzii diferite a ANI urma a fi luată în calcul de către Comisie în favoarea reclamantei; e) luarea în calcul a neindicării în declarația de avere și interese a valorii unui bun mobil, cu efect negativ pentru cariera reclamantei, putea fi făcută de Comisie doar dacă: i) neindicarea valorii bunului mobil ar fi fost cu scopul să tăinuiască valoarea acestuia față de public; ii) reclamanta ar fi dispus de acte care să certifice valoarea reală a bunului mobil și în pofida acestora ea ar fi tăinuit valoarea bunului față de public.

10. A susținut că acest incident nu a cauzat prejudicii semnificative în adresa intereselor publice, nu poate fi percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și reglementărilor. În cazul unui candidat, evaluat anterior, Comisia de evaluare a constatat că „La 3 mai 2019, candidata a primit un împrumut de 140.000 de lei la dobândă de 9% pe doi ani, scadent în 2021. Candidata a declarat acest împrumut în declarațiile sale anuale 2019 și 2020 depuse la Autoritatea Națională de Integritate, dar nu a declarat împrumutul în declarația anuală din 2021”. Și totuși, Comisia de evaluare a nu a aplicat legea *stricto sensu* și nu a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatei cu criteriul de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 26/2022, referitoare la nedeclararea împrumutului, pe motivul atenuant că la data depunerii declarației anuale datoria candidatei fusese stinsă. Prin aceasta, Comisia de evaluare, încalcă limitele exercitării discreției administrative (art. 137 alin. (3) și alin. (4) din Codul administrativ).

Referitor la pretinsul dezechilibru între venituri și cheltuieli în 2015.

11. La acest aspect reclamanta a indicat că concluziile Comisiei sunt neobiective și neîntemeiate. Or, reclamanta a declarat la Autoritatea Națională de Integritate venitul în sumă de 20 000 de lei, obținut de soț din activitatea sa de afaceri în Republica Moldova. Comisia a refuzat să ia în calcul acest venit pe motiv că nu ar fi fost depusă de către gospodăria țărănească a soțului o declarație fiscală la Serviciul Fiscal de Stat. Aici a menționat următoarele: a) faptul că soțul reclamatei a desfășurat activitate de întreprinzător în această perioadă, precum și în alți ani, nu a fost infirmat de Comisie, prin urmare este un fapt acceptat; b) faptul că adesea gospodăriile țărănești nu depuneau la organele fiscale declarațiile pe venit pe formularele special aprobate pentru aceste entități este un fapt notoriu, pentru aceste încălcări fiscale Codul fiscal prevede sancțiuni fiscale; c) nedeținerea sau depunerea peste termen a declarațiilor pe venit (Formular UNIF21 și forma VEN) nu echivalează ipso facto cu neobținerea venitului în anul precedent declarării, aceasta este doar o încălcare a legislației fiscale. Prin urmare, Comisia neavând date din care să rezulte că soțul reclamantei nu a desfășurat activitate în anul 2015, nu a avut motive întemeiate să refuze să includă suma menționată și declarată de ea la Autoritatea Națională de Integritate ca venit al soțului în calculul veniturilor pentru anul 2015. Ce ține de

veniturile obținute de soțul reclamantei în activitatea sa de comerciant în Federația Rusă. Astfel, reclamanta a comunicat Comisiei informație despre o sumă de venituri ale soțului pe care a estimat-o aproximativ la 5 000 – 7 000 de USD. Comisia nu a luat în calcul această informație, dar a indicat în decizie ca dacă ar fi luat-o în calcul reclamanta ar fi avut o încălcare gravă a regimului juridic al declarării veniturilor și proprietății, stabilit prin Legea nr. 1264/2002, și anume lipsa declarării venitului soțului său obținut în Federația Rusă de 5 000 – 7 000 de USD.

12. În context, reclamanta a precizat că dacă se iau în considerare realitățile social-economice din Republica Moldova, atunci o bună parte din cetățenii acestei țări, inclusiv și soțul reclamantei, lucrau sau încă lucrează temporar, periodic și ocazional în alte țări, inclusiv în Federația Rusă. Veniturile astfel obținute nu sunt stabile, nu sunt ușor cuantificate și în marea lor parte sunt îndreptate pentru consumul curent și acoperirea necesităților cotidiene ale familiilor. În cazul reclamantei, înțelegerea Comisiei a fost greșită odată ce a pornit de la ideea că soțul reclamantei ar fi obținut o sumă certă de 5 000-7 000 de USD în anul 2015, ușor cuantificată și pasibil a fi declarată. Comisia nu a luat în calcul specificul muncii în Federația Rusă, care implică obținerea unor venituri periodice, obținute și introduse în Republica Moldova fracționat și care se îndreaptă direct și nemijlocit spre cheltuieli curente. Este evident că reclamanta este pusă într-o situație dificilă de a-și realiza sarcina probei unor fapte nedocumentate financiare, petrecute cu 9 ani în urmă. În aceste condiții imposibilitatea probării afirmațiilor reclamantei nu-i poate fi opusă cu efect negativ asupra carierei. Comisia urma să ia în calcul că această versiune a faptelor este una care poate exista, este specifică realităților vremii din Republica Moldova și este în măsură să atenueze dubiile care planau asupra pretensei discrepante de venituri și cheltuieli, în această parte reclamantul invocă încălcarea de către Comisie a principiului proporționalității, prevăzut de art. 29 din Codul administrativ, pe motiv că argumentarea autorității și constatările de mai sus sânt nerezonabile disproporționate în raport cu scopul urmărit.

Referitor la nedeclararea bunurilor imobile și a valorii bunurilor imobile în declarațiile anuale pentru perioada 2012 – 2022.

13. Reclamanta a relatat că în decizia contestată Comisia a indicat următoarele „în declarația anuală pentru 2012, candidata nu a declarat șapte bunuri imobile obținute anterior anului 2012 și deținute de candidată și soțul său la data depunerii declarației, după cum urmează: (1) apartamentul nr. xxxxx, dobândit în baza unui contract de vânzare-cumpărare din 26 februarie 2001; (2) teren pentru construcții cu suprafața de xxxxx, dobândit în baza unei hotărâri judecătorești din 22 iulie 2010; (3) teren pentru construcții cu suprafața de xxxxx, dobândit în baza unui contract de vânzare-cumpărare din 2 noiembrie 2007; (4) teren pentru construcții cu suprafața de xxxxx, înregistrat în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 10 octombrie 2007; (5) două terenuri agricole cu suprafața de xxxxx dobândite prin

contracte de donație din 13 august 2007 și 9 august 2007 (din 2014 au fost unificate sub un singur nr. cadastral); (6) teren agricol cu suprafața de xxxxx și înregistrat în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 2 decembrie 2000”, fapt ce constituie o necorespondere atât cu criteriul de integritate financiară, cât și cu criteriul de integritate etică. Totuși, Comisia și-a permis să se abată de la această regulă în cazurile în care „datorită informațiilor detaliate/precise și a explicațiilor convingătoare oferite (de candidat n.n.). Astfel, candidatul a atenuat preocupările Comisiei cu privire la acest aspect”.

14. La acest capitol, reclamanta a invocat constatările făcute cu autoritate de lucru judecat de către Curtea Supremă de Justiție în cauza Miron Aliona contra Comisiei de evaluare (dosarul nr. 3-9/23) potrivit căreia „Astfel, dacă într-o cauză, care a ridicat mai multe probleme referitor nedeclararea unor conturi, probleme referitor la modul de declarare a valorii unui automobil (diferența fiind de 70 000 lei) și probleme de declarare a unor conturi bancare, Comisia de evaluare a susținut, că aceste omisiuni ale candidatului nu denotă „dubii serioase” privind integritatea financiară și etică a candidatului....Prin urmare, în situații similare, Comisia de evaluare a acționat diferit, chiar dacă, pretinsele încălcări sunt similare. Principiul general al egalității reprezintă unul dintre principiile constituționale fundamentale ale Constituției și acordă un drept subiectiv. Interzice tratarea acelorași fapte în mod inegal sau a lucrurilor inegale în același mod, cu excepția cazului în care o abordare diferită ar fi justificată în mod obiectiv. Această formulare tradițională definește, de asemenea, structura de bază controversată și, prin urmare, secvența de examinare. Întrebarea de bază este întotdeauna justificarea, adică dacă ponderea tratamentului (ne) egal este compensată de motivele de fapt relevante. Gradul de justificare cerut variază în funcție de gravitatea materială a tratamentului inegal și poate varia de la un simplu test arbitrar la un test bazat pe aspecte de proporționalitate. Stabilirea în ce măsură egalii sunt tratați inegal sau inegalii în același mod duce rareori la probleme în practică”. Tot, Comisia în cadrul evaluării unui magistrat, candidat în Consiliul Superior al Magistraturii, a constatat că „în perioada 2012 - 2015 candidata deținea un cont bancar pe care l-a deschis în 2003, utilizat ultima dată în mai 2008 și un cont bancar (salarial) pe care l-a folosit din 2014 până în prezent. Contul bancar deschis în anul 2003 nu a fost declarat în declarațiile anuale ale candidatei pentru anii 2012-2015, iar contul bancar deschis în anul 2014 nu a fost declarat în declarațiile anuale ale candidatei pentru anii 2014-2015. În răspunsurile scrise transmise Comisiei, candidata a declarat că în declarațiile sale anuale nu a declarat niciodată conturile bancare, ci a declarat întotdeauna doar sumele care au constituit venitul său anual”. În acel caz, în cursul audierilor din ședință publică, „candidata a confirmat că nu a declarat contul deschis în 2003, care cel mai probabil era unul salarial, deoarece a uitat de acel cont. Candidata a explicat că, contul deschis în 2014 a fost de asemenea unul salarial și, întrucât și-a declarat toate veniturile, a trecut cu vederea prevederile

care impun și declararea conturilor bancare”. Comisia de evaluare a acceptat acest argument și a promovat candidata. Astfel, deși, stricto sensu, sunt incidente prevederile art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, Comisia a preferat un tratament mai favorabil candidatului respectiv, un tratament care este total diferit față de cel de care s-a bucurat reclamanta în prezenta speță.

15. Reclamanta a afirmat că în așa mod, Comisia a încălcat prevederile art. 137 din Codul administrativ, care stabilește limitele exercitării discreției administrative. În special, se încalcă alin. (3) și alin. (4) a art. 137 din Codul administrativ, care prevede că „(3) Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. (4) Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare”.

16. Reclamanta a specificat că nu poate accepta argumentul Comisiei reținut la pct. 57 din decizia contestată „că Legea nr. 1264/2002, în vigoare la data depunerii declarației anuale pentru 2012, conținea dispoziții foarte clare privind declararea bunurilor imobile. Astfel, art. 4 alin. (1) lit. b) prevedea că subiectul declarării declară: bunurile mobile și imobile de orice tip, deținute [...] la data depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate”. Or, inițierea procedurilor de declarare a averii și intereselor personale a fost legată în primii ani de aplicare de o serie de neconformități și practici diferite de declarare. Astfel, nu toți procurorii au declarat de aceeași manieră averea și interesele personale, legislația fiind interpretată și aplicată diferit de subiecții declarării. Pe subiectul completării corecte a declarațiilor de avere și interese personale nefiind efectuate instruirii sau sesiuni de formare pentru procurori. Din acest motiv au fost și făcute anumite greșeli sau omisiuni la declararea inițială și cele ulterioare. Cu toate acestea, omisiunile respective nu înseamnă deloc că a existat o intenție sau premeditare a reclamantei de a ascunde averea pe care o deținea la data inițierii procedurilor de declarare a averii.

Referitor pretinsa nedeclarare a unui teren pentru 2018 și 2019.

17. Reclamanta nu este de acord și consideră neobiective și care nu corespund realității constatările Comisiei din decizie precum că „La 22 martie 2019, soțul candidatei a achiziționat, în baza unui contract de vânzare-cumpărare, un teren agricol cu o suprafață de xxxxx, la prețul contractual de 20 000 de lei. În declarația sa anuală pentru 2018, depusă la 26 martie 2019, și în declarația sa anuală pentru 2019, depusă la 31 martie 2020, candidata nu a declarat dreptul de proprietate asupra acestui imobil”. Or, reclamanta nu era obligată să declare achiziția soțului din anul 2019 în declarație ei din anul 2018. La fel, dat fiind faptul că până la 31 martie 2019 se declara averea și interesele personale pentru anul 2018, reclamanta nu era obligată să declare

această achiziție în declarație pentru 2019. Reclamanta corect a declarat acest bun imobil în anul 2020 când a depus declarația de avere și interese pentru anul 2019.

Referitor pretinsa nedeclarare a unor bunuri imobile pentru 2022.

18. Reclamanta a menționat suplimentar explicațiilor pe care le-a oferit Comisiei, și faptul că dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile: teren agricol cu o suprafață de xxxxx; clădire cu o suprafață de xxxxx; depozit cu o suprafață de xxxxx; și clădire auxiliară cu o suprafață de xxxxx a fost dobândit de către soțul reclamantei în anul 2024. Dat fiind faptul că este vorba despre drepturi reale asupra bunurilor imobile, proprietatea se dobândește pentru titular și este opozabilă terților și statului din momentul înregistrării în registrul bunurilor imobile. În aceste condiții, stricto sensu, reclamanta nici nu avea obligațiunea de a include aceste imobile în declarația sa de avere și interese personale până la înregistrarea lor în registru. Autoritatea Națională de Integritate a efectuat controlul declarației de avere și interese ale reclamantei pentru anul 2022, fiind perfectat Procesul-verbal nr. 177/29 din 18 ianuarie 2024 cu privire la verificarea declarațiilor de avere și interese personale. Prin acest act s-a constatat conformitatea declarației de avere și interese personale ale reclamantei depuse pentru anul 2022. Chiar dacă potrivit Legii nr. 26/2022, Comisia nu este legată de concluziile unor autorități publice, totuși, la caz, existența unor concluzii diferite a Autorității Naționale de Integritate urma a fi luată în calcul de către Comisie în favoarea reclamantei.

Referitor la nedeclararea valorii bunurilor imobile pentru perioada 2013 – 2022.

19. Reclamanta a opinat că în această parte constatările Comisiei sunt exagerate, deoarece, reclamanta: a) a declarat toate bunurile imobile menționate la acest capitol al deciziei contestate; b) nu a avut intenția sau scopul de a ascunde valoarea acestor bunuri; c) Autoritatea Națională de Integritate nu a constatat încălcarea de către reclamantă a regimului declarării averilor și intereselor personale în această privință; d) Autoritatea Națională de Integritate a efectuat controlul declarațiilor de avere și interese ale reclamantei pentru anul 2021 și anul 2022, fiind perfectate Procesul-verbal nr. 543/10 din 21 octombrie 2022 și Procesul-verbal nr. 177/29 din 18 ianuarie 2024 cu privire la verificarea declarațiilor de avere și interese personale. Prin aceste acte s-a constatat conformitatea declarațiilor de avere și interese personale ale reclamantei depuse pentru anul 2021 și anul 2022; e) chiar dacă potrivit Legii nr. 26/2022, Comisia nu este legată de concluziile unor autorități publice, totuși, la caz, existența acestor concluzii diferite urma a fi luată în calcul de către Comisie în favoarea reclamantei; f) luarea în calcul a neindicării în declarația de avere și interese a valorii unui bun imobil, cu efect negativ pentru cariera reclamantei, putea fi făcută de Comisie doar dacă: i) neindicarea valorii bunului imobil ar fi fost cu scopul să tăinuiască valoarea acestuia față de public; ii) reclamanta ar fi dispus de acte care să certifice valoarea reală a bunului imobil și în pofida acestora ea ar fi tăinuit valoarea

bunului față de public. Acest incident nu a cauzat prejudicii semnificative în adresa intereselor publice, nu poate fi percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și reglementărilor.

20. Totodată, reclamanta a invocat o diferențiere de tratament în cazul său și o abordare semnificativ mai formalistă, severă și subiectivistă în situația sa de către Comisia de evaluare, în condițiile în care nu există o justificare excepțională pentru o astfel de diferență de tratament a unor situații similare.

B. Poziția pârâtei (f.d. 132-168):

21. La 17 ianuarie 2025, Comisia de evaluare a procurorilor, a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintată de către Ina Fencovschi, ca fiind neîntemeiată.

22. În motivarea referinței, pârâta a invocat că, decizia Comisiei nr. 25 din 10 decembrie 2024 este legală și nu încalcă drepturile și interesele legale ale reclamantei. Or, Comisia a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile în sarcina sa, prevăzute de Legea nr.26/2022. În particular, atunci când a constatat anumite neclarități, Comisia a oferit reclamantei posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare (în sensul art. 10 alin. (7) din Legea nr.26/2022), oferind un termen suficient (fapt confirmat implicit de către reclamantă prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare). Mai mult ca atât, atunci când reclamanta a furnizat documente, acestea au fost luate în considerare de către Comisie, reclamantei fiindu-i asigurat pe deplin dreptul de a înlătura orice potențiale suspiciuni privind integritatea sa. Sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art.6 din Legea nr.26/2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art.7 din Legea nr.26/2022). Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin.(7) din Legea nr.26/2022). Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept al candidatului (art. 12 alin.(4) din Legea nr.26/2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art. 13 alin.(5) din Legea nr.26/2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

23. A menționat că procesul de evaluare a integrității, dar și decizia, nu afectează statutul profesional al candidatului, or: 1) obiectul mandatului Comisiei este expres stabilit de lege (art.3 alin.(1) din Legea nr.26 /2022). Respectiv, Comisia nu substituie și nu preia funcțiile vreunui organ public din Republica Moldova (inclusiv a organelor de urmărire penală); 2) întinderea (domeniul de aplicare) a mandatului Comisiei este,

la fel, expres stabilit de lege, și anume verificarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților (art.8 alin.(1) din Legea nr.26/2022), raportată la criteriile de integritate etică și financiară (art.8 alin.(2) și, respectiv, alin.(4) din Legea nr.26/2022); 3) efectul juridic al deciziilor Comisiei este expres și exhaustiv stabilit de lege (art. 13 alin.(6) din Legea nr.26/2022), precum urmează: Decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Decizia se expediază organelor competente potrivit legii pentru examinarea încălcărilor depistate, însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru orice alte proceduri sau procese; 4) candidatul poate refuza publicarea deciziei Comisiei care îl vizează. În speță, reclamanta a făcut uz de acest drept, respectiv, decizia nu a fost publicată. Așadar, evaluarea integrității reclamantei, efectuată în conformitate cu prevederile Legii nr.26/2022 și culminată cu decizia, nu a încălcat drepturile și interesele legale ale acesteia.

24. Concluziile Comisiei sunt în conformitate cu și în spiritul Legii nr.26/2022. Rezultă din art.8 alin.(2), (4), art. 13 alin.(1), (2), (5) că, în urma evaluării integrității etice și financiare a candidatului, în baza datelor și informațiilor primite de la candidat și terți, Comisia constată dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate. Astfel, decizia reprezintă o constatare a existenței unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantei cu criteriile de integritate etică și financiară. Decizia nu reprezintă însă, și nu pretinde să reprezinte, o constatare a lipsei de conformitate cu aceste criterii.

25. Concluzia Comisiei, exprimată prin decizie, privind existența unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantei cu criteriile de integritate etică și financiară ține de oportunitatea deciziei. Conform art. 225 alin.(1) din Codul administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Așadar, instanța de judecată este ținută să exercite controlul de legalitate a deciziei, nu este în drept și să execute controlul de oportunitate. În particular, instanța ar fi îndrituită să admită acțiunea reclamantei și să dispună reluarea evaluării doar în situația în care constată (ii) că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisie, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și (i) existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, situații care lipsesc în speță.

26. A notat că sunt irelevante referințele reclamantei la jurisprudența Curții Supreme de Justiție, or, reclamanta nu a argumentat din ce motiv constatările din alte decizii ale Curții ar fi aplicabile în prezenta cauză. Dimpotrivă, reclamanta invocă în mod general anumite extrase din câteva decizii ale Curții, fără nici o explicație aferentă relevanței acestora. Neîntemeiat este și argumentul reclamantei privind critica conceptului de „dubii serioase” prevăzut de Legea nr.26/2022. În decizia sa nr. 42 din 6 aprilie 2023 (pct. 133 și 134), Curtea Constituțională a analizat noțiunea

de dubiu serios, constatând caracterul constituțional al acesteia și statuând că: „Curtea constată că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de art. 8 din Lege. Curtea reține că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării”.

27. A susținut că nu poate fi reținut nici argumentul reclamantei privind aplicarea Codului administrativ, deoarece este cert că prevederile Codului administrativ (Cartea I și II) nu sunt aplicabile în prezenta cauză din motiv că Comisia nu este o autoritate publică în sensul Codului administrativ.

28. *Cu privire la nedeclararea valorii autoturismelor Land Rover Discovery și Toyota Auris* a specificat că reclamanta își manifestă dezacordul cu concluziile din decizie, indicând că, chestiunea de fapt abordată de Comisie nu se ridică la nivelul de severitate pentru ca să fie constatate „dubii serioase” privind conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară și etică, conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022. Astfel, reclamanta nu explică temeiul legal și factual pentru o atare concluzie, limitându-se la o alegație declarativă. În ceea ce privește suficiența circumstanțelor pentru constatarea severității dubiilor serioase, acest aspect nu poate face obiectul unui control judiciar, deoarece se referă la oportunitatea deciziei. Totodată, un atare dezacord însă nu demonstrează ilegalitatea deciziei contestate, mai ales prin prisma temeiurilor de admitere a contestației prevăzute la art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26/2022. Prin urmare, un atare dezacord nu reprezintă nici erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și nici circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către reclamantă.

29. La fel, este irelevant argumentul reclamantei precum că nu a participat la tranzacția de vânzare-cumpărare a automobilului Land Rover Discovery, or neparticiparea la tranzacție nu o scutea pe reclamantă de obligația de declarare prevăzută de lege. În plus, a subliniat că însăși reclamanta a confirmat această obligație indicând că, reclamanta era obligată să declare valoarea bunului mobil conform actului juridic de achiziție. Nu în ultimul rând, reclamanta se contrazice în poziția sa, or, pe de o parte, aceasta pretinde că absența unor concluzii diferite a Autorității Naționale de Integritate urma a fi luată în calcul de către Comisie în favoarea reclamantei; iar pe de altă parte aceasta, totuși, indică asupra incidenței prevederilor art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, potrivit cărora: „În aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)-(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea,

Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv”. Șirul de contradicții ale reclamantei continuă și în ceea ce privește datele ce urmau a fi incluse în declarații, or în privința automobilului Land Rover Discovery, aceasta a indicat că, declararea valorii bunului strict conform actului care certifică proveniența acestuia, ar fi echivalat cu o nedeclarare autentică a valorii bunului mobil”, iar în privința automobilului Toyota Auris, a inclus în declarația prețul de 10 000 de lei, chiar dacă a declarat că acesta era un preț simbolic. Este irelevantă și jurisprudența invocată de către reclamantă cu titlu de comparație (cauza Chironeț), or, reclamanta a invocat circumstanțe care nu sunt comparabile și, respectiv, nu pot fi invocate în contextul unei pretinse atitudini discriminatorii.

30. Cu privire la dezechilibrul între venituri și cheltuieli în 2015, a susținut că este neîntemeiat argumentul reclamantei precum că, Comisia neavând date din care să rezulte că soțul reclamantei nu a desfășurat activitate în anul 2015, nu a avut motive întemeiate să refuze includerea sumei menționată de reclamantă și declarată de ea la Autoritatea Națională de Integritate ca venit al soțului în calculul veniturilor pentru anul 2015. De fapt, exercitarea activității de întreprinzător (inclusiv în cadrul gospodăriei țărănești) nu presupune, a priori, obținerea veniturilor din această activitate. În aceste condiții, era în sarcina reclamantei să acționeze în mod diligent și, respectiv, să prezinte probe care să confirme obținerea veniturilor invocate, pentru ca acestea să fie luate în considerare de către Comisie, fapt care însă nu s-a făcut. În ceea ce privește veniturile soțului de aproximativ 5 000-7 000 de USD, reclamanta continuă șirul contradicțiilor, or, deși a invocat aceste estimări la etapa de evaluare, în contestația sa reclamanta deja pretinde că, înțelegerea Comisiei a fost greșită odată ce a pornit de la ideea că soțul reclamantei ar fi obținut o sumă certă de 5 000-7 000 de USD în anul 2015, ușor cuantificată și pasibil a fi declarată. O atare contradicție denotă o inconsecvență în poziția reclamantei la acest aspect.

31. Cu privire la nedeclararea bunurilor imobile și valorii bunurilor imobile în perioada 2012-2022, pârâtul a apreciat că fiind irelevantă jurisprudența invocată de către reclamantă cu titlu de comparație, or, circumstanțele invocate nu sunt comparabile cu cele din cauza Lealin și cauza Chironeț, și respectiv, nu pot fi invocate în contextul unei pretinse atitudini discriminatorii.

32. Nu este întemeiată poziția reclamantei precum că nu era obligată să declare achiziția soțului din anul 2019 în declarație ei din anul 2018. La fel, dat fiind faptul că până la 31 martie 2019 se declara averea și interesele personale pentru anul 2018, reclamanta nu era obligată să declare această achiziție în declarație pentru 2019. De fapt, potrivit pct. 33 din Ordinul ANI nr. 15 din 15 februarie 2018, subiectul declarării este obligat să declare bunurile imobile, deținute inclusiv în calitate de beneficiar efectiv, împreună cu membrii familiei lui și concubinul/concubina lui, [...] la data depunerii declarației. Astfel, este absolut cert că reclamanta urma să includă informația privind terenul agricol achiziționat în declarația sa pentru anul 2018, din

moment ce această declarația a fost depusă la 26 martie 2019, iar achiziția a avut loc până la această dată, și anume 22 martie 2019. Succesiv, este neîntemeiată și poziția reclamantei precum că, dat fiind faptul că este vorba despre drepturi reale asupra bunurilor imobile, proprietate se dobândește pentru titular și este opozabilă terților și statului din momentul înregistrării în registrul bunurilor imobile. În aceste condiții, stricto sensu, reclamanta nici nu avea obligațiunea de a include aceste imobile în declarația sa de avere și interese personale până la înregistrarea lor în registru. De fapt, această poziție a reclamantei nu are nici un suport legal, or legea clar stabilește care bunuri urmează a fi incluse în declarația de avere și interese, și nu condiționează includerea acestora de condiția opozabilității drepturilor dobândite.

C. Poziția părților în ședință publică

33. În ședința de judecată, reprezentantul reclamantei Ina Fencovschi, avocatul Petru Balan a susținut integral cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea cererii de contestare în sensul formulat.

34. În ședința de judecată, reprezentantul Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocatul Roger Gladei a susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea cererii de contestare ca fiind neîntemeiată.

LEGISLAȚIA ȘI STANDARDELE RELEVANTE

35. În ceea ce privește cadrul normativ aplicabil, Completul de judecată special constată că reclamantul a susținut în contestație că dispozițiile Codului administrativ prevalează asupra prevederilor Legii nr. 26/2022. În acest context, Completul de judecată special subliniază că aplicarea Codului administrativ și determinarea limitelor sale reprezintă o chestiune de interpretare și aplicare a legii, asupra căreia are competența de a se pronunța Curtea Supremă de Justiție în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 1 decembrie 2022, §24; DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

36. Art. 1 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în cont. – Legea nr. 26/2022):

„Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.”

37. Art. 2 alin. (1) lit. a) și (2) din Legea nr. 26/2022:

„Prevederile prezentei legi se aplică candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

În contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.”

38. Art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale:

„Persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Venit este orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.”

39. Art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate:

„Controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.”

40. Art. 10 alin. (1) lit. c) și d) și alin. (3) din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017:

„Climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri:

c) respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

d) respectarea regimului juridic al conflictelor de interese;

Nerealizarea măsurilor prevăzute la alin. (1) duce la compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public, la apariția manifestărilor de corupție, la afectarea interesului public și atrage declanșarea măsurilor de control al integrității în sectorul public de către autoritățile anticorupție responsabile sau alte autorități cu competențe specifice, precum și răspunderea conducătorilor entităților publice și a agenților publici, în modul stabilit de cap. VI.”

41. Art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 26/2022:

„Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.”

42. Art. 8 alin. (4)-(6) din Legea nr. 26/2022:

„Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)–(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv.”

43. Art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022:

„Candidatul are următoarele drepturi:

- a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;
- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.”

44. Art. 13 alin. (5) și (6) din Legea nr. 26/2022:

„Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

Decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Decizia se expediază organelor competente potrivit legii pentru examinarea încălcărilor depistate, însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru orice alte proceduri sau procese.”

45. Art. 14 alin. (1), (6), (8) lit. a) și (9) din Legea nr. 26/2022:

„Decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

La examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare.

Decizia completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se notifică participanților în termen de 5 zile de la data emiterii.”

46. Art. 1 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”

47. Evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele prevăzute la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 constituie, prin natura sa, un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Deși acest cod stabilește o procedură administrativă și de contencios administrativ unitară, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale, conform prevederilor art. 2 alin. (2) din Codul administrativ.

48. Art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017:

„Legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.”

49. Art. 7 alin. (3) din Legea nr. 100/2017:

„În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).”

50. Preambulul Legii nr. 26/2022:

„În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.”

51. Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021 (§11), Comisia de la Veneția și Direcția Generală a Drepturilor Omului și Stat de Drept a Consiliului Europei (DGI) au observat că:

„Integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale.”

52. Comisia de la Veneția și Direcția Generală a Drepturilor Omului și Stat de Drept a Consiliului Europei au exprimat anterior, în alte contexte, opinia că situațiile critice din domeniul justiției, precum nivelurile extrem de ridicate de corupție, pot justifica măsuri la fel de radicale, cum ar fi un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, revine autorităților moldovenești responsabilitatea de a decide dacă situația actuală din sistemul judiciar constituie o bază suficientă pentru supunerea tuturor judecătorilor, procurorilor, precum și a membrilor CSM și CSP, unor evaluări extraordinare de integritate.

53. Potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 6 decembrie 2021:

„Identificarea unor pârgii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem.”

54. În §34 din Avizul nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a reamintit că:

„Procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acestora și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.”

55. De asemenea, în §50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au subliniat că sunt conștiente de faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor. Totuși, ceea ce este permis în scopul examinării candidaților nu este neapărat aplicabil și în contextul evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, având în vedere implicațiile mai mari pentru aceștia și pentru stabilitatea ordinii juridice în ansamblu. În timp ce criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile, bazându-se pe o evaluare generală a integrității, antecedentelor și relațiilor candidaților, destituirea unui judecător sau procuror numit în mod legal trebuie să fie justificată printr-o referință clară la o conduită inadecvată, care ar trebui să fie mai bine definită prin lege.

56. Conform opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității presupune implementarea unor mecanisme care urmăresc asigurarea celor mai înalte standarde de conduită și integritate financiară necesare pentru accesul în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată chiar și în prezența unei simple îndoieli, pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, nepromovarea evaluării unui candidat trebuie să fie fundamentată pe un indiciu clar de ilegalitate, precum existența unei averi inexplicabile, chiar dacă nu poate fi demonstrat dincolo de orice îndoială că aceasta provine din surse ilicite (a se vedea CDL-AD(2022)011, §9-10).

57. În Avizul său, Comisia de la Veneția și DGI au remarcat, de asemenea, că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când există „dubii serioase” cu privire la posibila comitere de către un judecător sau procuror a unor încălcări. Această normă indică faptul că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate și nu implică direct răspunderea penală, care ar necesita, cel mai probabil, un standard de probă mai ridicat. Într-o anumită măsură, această structură contribuie la reducerea riscului unui conflict între constatările Comisiei de evaluare și cele ale altor organe administrative sau judiciare menționate anterior.

58. La 6 aprilie 2023, Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022. În § 120, 123, 133, 134, 135 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 6 aprilie 2023, Curtea Constituțională a următoarele:

„Prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, mutatis mutandis, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Lege.

Pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

Cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, Curtea a constatat că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.”

59. Prin Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, Curtea Constituțională a stabilit că:

„ §80 Curtea observă că articolul 12 alin. (4) din Lege stabilește drepturile candidatului în cadrul procedurii de evaluare. Astfel, candidatul are dreptul a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale; b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare; c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere; d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior; e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.

§81 Legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele curențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.”

§83 Curtea admite că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, i.e. să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură nesemnificative. Totuși, acest obiectiv poate fi atins prin mijloace mai puțin intruzive în dreptul candidaților nepromovați la o instanță cu jurisdicție deplină. Astfel, obiectivul legislatorului poate fi realizat prin limitarea controlului judiciar la erorile procedurale grave ale Comisiei de evaluare în cadrul procedurii de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare. Această soluție însoțită de competența completului special de a examina „circumstanțele care puteau duce la promovarea evaluării” de către candidat sunt în măsură să asigure o „examinare suficientă” a problemelor centrale abordate de candidații nepromovați.”

60. Art. 2 alin. (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022, prevede că:

„La evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita la următoarele:

a. dacă incidentul a fost un eveniment singular;

b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;

c. sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.”

TERMENUL DE DEPUNERE A ACȚIUNII

61. Referitor la termenul de depunere a cererii de contestare, completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție atestă că, decizia motivată contestată a fost notificată reclamantei Ina Fencovschi la data de 20 decembrie 2024. Prin urmare, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile, termenul de contestare a început să curgă din ziua imediat următoare notificării, respectiv din 21 decembrie 2024.

62. Având în vedere că cererea de contestare a fost depusă de reclamantă la 26 decembrie 2024, completul de judecată special reține că aceasta a fost formulată în

termen legal, respectând astfel exigențele procedurale privind depunerea în termen a contestațiilor.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

A. Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 26/2022

63. Completul de judecată special învederează că, atât Legea nr. 26/2022, cât și Codul administrativ sunt legi organice. Legea nr. 26/2022 a fost votată în lectură finală după adoptarea Codului administrativ și reglementează în detaliu procedura de evaluare externă, modul de adoptare a deciziilor Comisiei de evaluare și de examinare a contestației împotriva deciziilor adoptate în temeiul Legii nr. 26/2022. Așa, Legea nr. 26/2022 este una specială. Din motivele expuse supra și prin prisma art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, prioritatea normelor din Legea nr. 26/2022 nu poate genera în această cauză discuții.

64. Evaluarea externă este reglementată de o lege adoptată de Parlament în anul 2022, după consultarea repetată cu Comisia de la Veneția. Legea a fost adoptată pentru a asigura integritatea viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și a spori încrederea publică în sistemul de justiție. Comisia de la Veneția a examinat inclusiv necesitatea evaluării externe și a admis că, în contextul Republicii Moldova, aceasta ar putea avea loc.

65. Procedura de efectuare a evaluării externe prevăzută de Legea nr. 26/2022 este într-o oarecare măsură diferită de prevederile Codului administrativ în ceea ce privește termenele de procedură, probațiunea, anularea actelor emise de Comisie, procedura contenciosului administrativ, etc. Având în vedere că Legea nr. 26/2022 este o lege specială în raport cu Codul administrativ, prevederile Legii nr. 26/2022 au prioritate față de celelalte norme din Codul administrativ, iar în cazul aspectelor nereglementate de Legea nr. 26/2022 prevederile Codului administrativ sunt aplicabile în măsura în care nu contravin scopului Legii nr. 26/2022. Or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

B. Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe

66. Completul de judecată special reține că evaluarea externă este reglementată de o lege specială – Legea nr. 26/2022 – care prevalează asupra Codului administrativ în materia sa de reglementare. Spre deosebire de regimul probatoriu clasic aplicabil în contenciosul administrativ general, Legea nr. 26/2022 introduce un cadru procedural specific, în care atât Comisia, cât și persoana supusă evaluării au obligații probatorii distincte.

67. Astfel, în procesul de evaluare externă, Comisia de evaluare are obligația de a justifica constatările sale privind dubiile stabilite în privința conformității unei persoane cu standardele de integritate, însă, în același timp, persoana evaluată trebuie să coopereze activ și să furnizeze probe care să contrazică eventualele suspiciuni sau concluzii negative. Această împărțire a sarcinii probațiunii derivă din natura evaluării externe, care nu este un simplu act unilateral, ci un proces complex de verificare a conformității cu standardele de integritate.

68. Prin urmare, principiul proporționalității nu poate fi interpretat în sensul unei obligații exclusive a Comisiei, ci trebuie analizat în funcție de normele speciale ale Legii nr. 26/2022, care stabilesc un echilibru între drepturile persoanei evaluate și obiectivul urmărit – asigurarea integrității în sistemul judiciar.

69. Completul de judecată special scoate în evidență că, în conformitate cu spiritul și prevederile Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii se modifică pe parcursul procesului de evaluare externă, trecând progresiv asupra candidatului în anumite etape procedurale. În faza inițială, Comisia de evaluare are obligația de a colecta informații și date relevante privind integritatea candidatului, exercitându-și competențele legale în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 26/2022 și respectând obligațiile procedurale prevăzute la art. 7 din aceeași lege. Această etapă asigură un cadru obiectiv și imparțial de analiză a conformității candidatului cu standardele de integritate. Odată identificate neclarități sau aspecte care necesită clarificare, Comisia de evaluare îi oferă candidatului oportunitatea de a furniza informații suplimentare pentru elucidarea situației, fapt prevăzut de art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022. Deși prezentarea acestor date constituie un drept al candidatului, nu o obligație strictă (art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), refuzul expres sau implicit de a coopera, precum și prezentarea unor informații incomplete sau neconcludente, poate conduce la concluzia că există dubii serioase privind conformitatea acestuia cu cerințele de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022).

70. În așa mod, transferul sarcinii probațiunii asupra candidatului nu reprezintă o încălcare a drepturilor acestuia, ci, dimpotrivă, constituie un mecanism menit să îi asigure posibilitatea efectivă de a-și demonstra conformitatea cu cerințele de integritate. În acest sens, cadrul procedural stabilit de Legea nr. 26/2022 nu doar că respectă principiile fundamentale ale justiției, dar și oferă un echilibru între prerogativele Comisiei de evaluare și dreptul candidatului la un proces echitabil.

71. Completul de judecată special notează că rațiunea trecerii sarcinii probațiunii asupra candidatului în cadrul procesului de evaluare externă nu este o inovație izolată a legislației naționale, ci se aliniază unor standarde recunoscute la nivel internațional.

72. În acest sens, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) a analizat și validat acest principiu în raport cu sistemele de vetting și verificare a integrității implementate în diverse jurisdicții. În Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 9 februarie 2022, referitoare la

dezvoltarea procesului de vetting în sistemul judiciar din Kosovo, s-a reținut că este perfect legitim ca, în cadrul unui astfel de mecanism, sarcina probei să fie transferată de la stat către magistratul (judecător sau procuror) care aspiră la ocuparea sau menținerea unei funcții publice (§68). Această logică derivă din faptul că evaluarea integrității unei persoane presupune o analiză detaliată a conformității acesteia cu standardele etice și financiare impuse de funcția respectivă. Mai mult, în cadrul proceselor de redesemnare, unde toți angajații devin, în esență, solicitanți pentru menținerea funcției, Comisia de la Veneția a concluzionat că sarcina probei trebuie să revină acestora, fiind obligați să demonstreze că îndeplinesc criteriile necesare pentru exercitarea atribuțiilor publice (§95). Acest principiu este esențial pentru asigurarea unui sistem de justiție independent și transparent, în care persoanele supuse evaluării trebuie să ofere suficiente garanții privind integritatea lor profesională și personală.

73. Astfel, preluarea acestui model în Legea nr. 26/2022 reflectă nu doar o adaptare la contextul național, ci și o conformare la bunele practici europene în materie de verificare a integrității, consolidând astfel legitimitatea și obiectivitatea procedurilor de evaluare externă din Republica Moldova.

74. Curtea Constituțională a Republicii Moldova a confirmat că inversarea sarcinii probațiunii în cadrul procesului de evaluare externă nu contravine dispozițiilor constituționale, făcând referire, printre altele, la o opinie a Comisiei de la Veneția. Această concluzie subliniază faptul că transferul sarcinii probei asupra candidatului este un mecanism justificat și compatibil cu principiile constituționale privind accesul la funcțiile publice și respectarea drepturilor fundamentale.

75. De asemenea, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) confirmă că o astfel de inversare nu este, în sine, arbitrară sau incompatibilă cu standardele privind procesul echitabil și respectarea drepturilor fundamentale. În hotărârea *Xhoxhaj vs Albania*, 2021, §352, CtEDO a recunoscut că în cadrul procesului de vetting aplicat în sistemul judiciar albanez, transferul sarcinii probațiunii asupra judecătorului evaluat este justificat, având în vedere obiectivele legitime ale reformei judiciare și necesitatea menținerii integrității sistemului de justiție. O concluzie similară a fost formulată în cauza *Sevdari vs Albania*, 2022, §130, unde CtEDO a reafirmat că inversarea sarcinii probei nu echivalează automat cu o încălcare a dreptului la un proces echitabil, atâta timp cât există garanții procedurale suficiente pentru ca persoana vizată să își poată prezenta poziția și să își exercite dreptul la apărare.

76. Prin urmare, atât la nivel constituțional național, cât și la nivel european, transferul sarcinii probațiunii asupra candidatului în cadrul procesului de evaluare externă este considerat un mecanism legal și proporțional, care urmărește consolidarea integrității în sistemul judiciar și creșterea încrederii publice în actul de justiție.

C. Cazurile în care CSJ poate admite contestația

77. Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) poate admite o contestație împotriva deciziei Comisiei de evaluare doar în situațiile în care se constată existența unor erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și dacă există circumstanțe care ar fi putut conduce la promovarea evaluării de către candidat. Această prevedere a fost introdusă în Legea nr. 26/2022 ca urmare a unei hotărâri a Curții Constituționale din 14 februarie 2023. În acea hotărâre, Curtea Constituțională a stabilit că nu este necesar ca o decizie a Comisiei de evaluare să fie anulată pentru erori procedurale ne semnificative, ci doar în cazul în care aceste erori au un impact real asupra echității procedurii și ar fi putut influența rezultatul evaluării. Astfel, controlul judiciar exercitat de CSJ asupra actelor emise în cadrul evaluării externe este unul limitat și se concentrează pe două aspecte esențiale: circumstanțele de fapt care ar fi putut schimba rezultatul evaluării – CSJ analizează dacă, în absența unei erori sau a unui viciu de procedură, candidatul ar fi avut șanse reale de a promova evaluarea. În caz contrar, cererea de contestare nu poate fi admisă. Erori procedurale grave – CSJ verifică dacă au existat încălcări ale procedurii care afectează echitatea procesului de evaluare, adică dreptul candidatului la o evaluare corectă, transparentă și imparțială. Dacă se constată astfel de nereguli, instanța de judecată poate interveni pentru a le remedia. Această abordare echilibrează necesitatea unui control judiciar efectiv cu principiul autonomiei Comisiei de evaluare, evitând intervențiile nejustificate asupra deciziilor acesteia, dar asigurând, în același timp, protecția dreptului la un proces echitabil pentru candidați.

78. În hotărârea sa din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a făcut referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO), în special la cauza *Pişkin vs Turcia* (2020). În §131 al acelei hotărâri, CtEDO a subliniat că instanțele naționale trebuie să fie competente să examineze toate aspectele esențiale ale cauzei, atât în ceea ce privește faptele, cât și aspectele juridice. Conform acestei abordări, instanța de contencios administrativ trebuie să poată analiza: Chestiunile de fapt – instanța trebuie să evalueze dacă anumite fapte reținute de Comisia de evaluare au fost stabilite în mod corect și obiectiv. Dacă se constată că un fapt decisiv nu a avut loc sau nu a fost demonstrat în mod corespunzător, acest aspect poate influența rezultatul final al evaluării. Chestiunile de drept – instanța trebuie să verifice dacă normele juridice aplicate de Comisia de evaluare au fost interpretate și aplicate corect. Dacă instanța constată că o normă a fost greșit interpretată sau aplicată în mod eronat și că o soluție juridică diferită ar fi dus la un alt rezultat, atunci este justificată o intervenție judiciară. Aceste criterii reflectă principiul unui control judiciar efectiv, care nu se limitează la un simplu control formal al legalității deciziei administrative, ci permite instanței să intervină

atunci când există vicii grave de fapt sau de drept, susceptibile să fi influențat rezultatul procedurii de evaluare. Astfel, hotărârea Curții Constituționale și referirea sa la jurisprudența CtEDO confirmă că, deși controlul judiciar al CSJ este limitat la aspecte fundamentale, acesta trebuie să asigure un echilibru între autonomia Comisiei de evaluare și dreptul candidatului la o analiză judiciară efectivă și echitabilă.

79. Potrivit Legii nr. 26/2022, competența Curții Supreme de Justiție (CSJ) în examinarea contestațiilor depuse împotriva deciziilor Comisiei de evaluare este mai restrânsă decât cea prevăzută de Codul administrativ. CSJ poate anula o decizie a Comisiei doar în cazurile expres reglementate de Legea nr. 26/2022, iar temeiurile generale de anulare a actelor administrative, prevăzute de Codul administrativ, nu sunt aplicabile în această materie. Conform art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, CSJ nu poate admite contestația dacă constată existența cel puțin a unui dubiu cu privire la integritatea candidatului, așa cum este prevăzut la art. 8 alin. (2)-(5) din aceeași lege. Această regulă impune un standard ridicat de probă pentru candidatul care contestă decizia Comisiei de evaluare, întrucât existența unui singur dubiu este suficientă pentru a justifica nepromovarea evaluării externe.

80. În consecință, CSJ poate ajunge la o concluzie diferită de cea a Comisiei de evaluare, reevaluând anumite aspecte din analiza acesteia. De exemplu, instanța poate constata că unele dintre dubiile identificate de Comisie de evaluare nu sunt întemeiate, însă, dacă rămâne cel puțin un dubiu rezonabil asupra integrității candidatului, cererea de contestare va fi respinsă. Completul de judecată special, aplicând aceste principii și criteriile stabilite de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, nu va analiza toate argumentele reclamantului, ci doar pe acelea care se referă la erori procedurale grave, verificând exclusiv vicii de procedură ce ar fi afectat caracterul echitabil al evaluării și dreptul la apărare al candidatului. De asemenea, instanța va examina existența unor circumstanțe care ar fi putut conduce la promovarea evaluării, analizând dacă există elemente ce ar fi schimbat rezultatul în favoarea candidatei Ina Fencovski.

81. Prin urmare, controlul exercitat de CSJ asupra deciziilor Comisiei de evaluare este limitat și strict condiționat de criteriile stabilite de Legea nr. 26/2022 și de interpretarea Curții Constituționale. Această abordare menține echilibrul între autonomia Comisiei de evaluare și dreptul candidatului la un control judiciar efectiv, evitând însă un control de oportunitate asupra deciziilor adoptate în cadrul evaluării externe.

D. Efectele juridice ale deciziei Comisiei de evaluare

82. Completul de judecată special observă că, potrivit art. 13 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, o decizie de nepromovare a evaluării constituie un temei juridic pentru excluderea candidatului din procesul de selecție în cadrul alegerilor sau concursurilor.

83. Prin urmare, decizia Comisiei de evaluare produce efecte directe și obligatorii asupra parcursului profesional al candidatului, limitând accesul acestuia la funcțiile publice exclusiv în cadrul organelor de autoadministrare ale judecătorilor. Întrucât integritatea reprezintă un criteriu esențial pentru ocuparea unor funcții de responsabilitate în organele specializate ale Consiliului Superior al Procuraturii, nepromovarea evaluării echivalează cu o constatare a faptului că există dubii serioase privind conformitatea candidatului cu standardele legale aplicabile.

84. Completul de judecată special clarifică faptul că legea specială nu prevede alte consecințe juridice în afara celor expres menționate în textul normativ. În absența unor reglementări suplimentare, orice efecte juridice adiționale ale deciziei Comisiei de evaluare trebuie analizate prin prisma principiului legalității și cu respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor vizate. Astfel, o decizie de nepromovare nu poate produce efecte care să depășească limitele restricțiilor expres prevăzute de lege, iar interpretarea sa trebuie să mențină un echilibru just între interesul public de asigurare a integrității sistemului judiciar și protecția drepturilor individuale ale candidatului.

85. Deși, decizia Comisiei de evaluare are un impact semnificativ asupra posibilității candidatului de a accede la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor, efectele acesteia nu pot depăși limitele stabilite prin lege. Orice interpretare care i-ar atribui consecințe juridice neprevăzute de legislație ar contraveni principiului legalității și ar putea aduce atingere drepturilor fundamentale ale persoanei vizate, inclusiv accesului la justiție și protecției împotriva restricțiilor nejustificate asupra carierei profesionale.

86. Completul de judecată special pune accent pe faptul că, potrivit rațiunii Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare nu are competența de a decide în mod absolut dacă un candidat îndeplinește criteriile de integritate sau dacă a comis încălcări specifice. Rolul său este de a analiza existența unor circumstanțe faptice suficiente pentru a putea formula o concluzie cu privire la eventualele dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele legale de integritate. Dacă aceste circumstanțe nu sunt suficient de clare sau concludente, Comisia de evaluare poate concluziona că nu există elemente suficiente pentru a susține o lipsă de conformitate. În cazurile în care sunt identificate dubii serioase privind respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, acestuia i se oferă posibilitatea de a le înlătura prin prezentarea de explicații și probe relevante în sprijinul poziției sale. Această metodologie garantează respectarea principiului contradictorialității și a dreptului la apărare, oferind candidatului oportunitatea de a furniza clarificări și probe suplimentare înainte ca o decizie finală să fie adoptată.

87. Drept urmare a analizei faptelor expuse, Completul de judecată special precizează că, procesul de evaluare nu implică o prezumție de neconformitate, ci constă într-o analiză detaliată a elementelor care pot genera suspiciuni rezonabile cu

privire la integritatea candidatului. Respectiv, concluziile Comisiei nu se bazează pe constatarea unor încălcări certe, ci pe identificarea unor indicii suficiente care justifică menținerea unor dubii rezonabile privind conformitatea acestuia cu standardele legale. Existența dubiilor, în sensul Legii nr. 26/2022, poate rezulta din neclarități, lipsa probelor sau insuficiența informațiilor. Atunci când aceste elemente nu sunt furnizate Comisiei, dubiile capătă un caracter serios, ceea ce determină nepromovarea candidatului. În acest context, procedura de evaluare funcționează ca un mecanism preventiv și de consolidare a încrederii publice în sistemul judiciar, având drept scop asigurarea unor standarde ridicate de integritate pentru candidații la funcții de conducere în justiție.

88. Înainte de a analiza argumentele concrete, completul de judecată subliniază importanța aplicării principiului supremației dreptului și a conformității cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) în cadrul contenciosului administrativ. Potrivit acestei jurisprudențe, obligația instanțelor naționale de a-și motiva hotărârile nu trebuie interpretată în sensul că acestea sunt obligate să răspundă exhaustiv fiecărui argument formulat de părți (*Hotărârea García Ruiz v. Spania*, 1999, §26).

89. Cu toate acestea, orice argument care este determinant pentru soluția cauzei trebuie să primească un răspuns clar și motivat (*Hotărârea Ruiz Torija v. Spania*, 1994, §30; și, prin analogie, *Petrović și Alții v. Muntenegru*, 2018, §43). Această cerință devine și mai stringentă în ceea ce privește argumentele ce vizează drepturile și obligațiile garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, întrucât respectarea acestor drepturi constituie un element fundamental al unui proces echitabil (*Hotărârea Fabris v. Franța*, 2013, §72 în fine; *Paun Jovanović v. Serbia*, 2023, §108).

90. În rezultat, instanța de judecată are obligația de a analiza cu atenție și de a răspunde motivat oricăror aspecte esențiale invocate de părți, asigurând astfel transparența și previzibilitatea actului de justiție, în conformitate cu principiile statului de drept și cu exigențele unui proces echitabil.

MOTIVAREA INSTANȚEI

91. Făcând o retrospectivă a speței, cu referire la fond, Completul de judecată special menționează că, prin decizia nr. 25 din 10 decembrie 2024 cu privire la candidatura Inei Fencovschi, candidată la funcția de membră a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, în temeiul art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. b) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a decis că candidata nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, deoarece s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriilor

de integritate etică și financiară și, astfel, ea nu a promovat evaluarea, constatând trei probleme, și anume:

I. Nedecларarea valorii autoturismului Land Rover Discovery pentru anul 2015-2016 și a autoturismului Toyota Auris pentru anul 2017-2020, în declarațiile anuale;

II. Dezechilibrul dintre venituri și cheltuieli în 2015;

III. Nedecларarea bunurilor imobile și a valorii bunurilor imobile în declarațiile anuale pentru perioada 2012-2022:

- *Nedecларarea bunurilor imobile pentru 2012;*
- *Nedecларarea bunurilor imobile pentru 2018-2019;*
- *Nedecларarea bunurilor imobile 2022;*
- *Nedecларarea bunurilor imobile perioada 2013-2022.*

92. În exercitarea controlului judiciar asupra constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare, în raport cu criteriile de integritate prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022, Completul de judecată special examinează atât fundamentarea evaluării, cât și conformitatea acesteia cu cerințele de legalitate și echitate procedurală. În această privință, reclamantul contestă decizia Comisiei de evaluare, susținând că aceasta s-a bazat pe aprecieri subiective și a depășit limitele competențelor sale legale. În viziunea sa, evaluarea nu este susținută de o justificare clară și detaliată care să explice temeinic concluziile formulate, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la echitatea procedurii. În această perspectivă, Completul de judecată special denotă că orice evaluare administrativă trebuie să se conformeze principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării, iar orice ingerință în drepturile fundamentale ale unei persoane trebuie să fie susținută de criterii obiective și transparente. Prin urmare, o decizie care influențează parcursul profesional al unui candidat trebuie să se bazeze pe fapte concrete și probe concludente, fiind formulată astfel încât să asigure părții interesate posibilitatea reală de a-și exercita dreptul la apărare.

93. Având în vedere cele expuse, instanța urmează să examineze în ce măsură decizia Comisiei de evaluare se conformează acestor exigențe și dacă aspectele invocate de Ina Fencovschi sunt de natură să compromită echitatea procedurii. Dacă se constată că motivarea deciziei este insuficient de clară sau că procesul decizional nu a fost desfășurat într-un mod transparent și previzibil, instanța va trebui să analizeze posibilitatea unei încălcări a drepturilor reclamantei și a principiului proporționalității.

I. Nedecларarea valorii autoturismului Land Rover Discovery pentru anul 2015-2016 și a autoturismului Toyota Auris pentru anul 2017-2020, în declarațiile anuale.

94. Din conținutul deciziei Comisiei, completată cu suportul probatoriu administrat în dosarul candidatului prezentat electronic, dar și în conformitate cu explicațiile însăși ale reclamantei, completul de judecată special constată că la data

de 18 decembrie 2015, soțul candidatei a achiziționat un autoturism Land Rover Discovery, (anul fabricării 2006).

95. În declarația anuală de avere și interese personale pentru 2015, la rubrica „Valoarea bunului conform actului care certifică proveniența”, reclamanta Ina Fencovschi nu a indicat nicio sumă, pentru autoturismul Land Rover Discovery. Ulterior, în declarația anuală pentru 2016, la aceeași rubrică, reclamanta a indicat din nou că bunul – autoturismul Land Rover Discovery, este neevaluat. În declarațiile anuale ulterioare pentru 2017 - 2022, reclamanta Ina Fencovschi a indicat pentru autoturismul Land Rover Discovery o valoare în sumă de 100 000 de lei. Deși, potrivit contractului de vânzare-cumpărare a acestui autoturism din 18 decembrie 2015, prețul autoturismului este indicat în sumă de 10 000 de lei.

96. Aceeași situație se constată și în privința autoturismului Toyota Auris a./f. 2008 achiziționat de soțul reclamantei la 10 martie 2017.

97. Astfel că, în declarația anuală de avere și interese personale pentru 2017, depusă la 19 aprilie 2018, reclamanta Ina Fencovschi a declarat autoturismul Toyota Auris, iar la rubrica „Valoarea bunului conform actului care certifică proveniența” a indicat suma de 10 000 de lei. Ulterior, în declarațiile anuale pentru 2018 - 2020, reclamanta a indicat aceeași sumă la valoarea autoturismului Toyota Auris.

98. Contrar sumei specificate, la 14 iulie 2021, conform contractului de vânzare-cumpărare, soțul reclamantei a vândut autoturismul Toyota Auris, la un preț de 100 000 de lei. Această sumă în valoare de 100 000 de lei a fost declarată în declarația anuală pentru 2021 (varianta corectată a declarației fiind depusă la 11 aprilie 2022), la rubrica Venituri din vânzarea acestui autoturism, dar, concomitent (la secțiunea IV. Bunuri mobile în țară și în străinătate), a specificat, pentru prima dată, valoarea autoturismului Toyota Auris – 7 330 de Euro (ce constituie aproximativ 140 000 de lei).

99. În cadrul procedurii de evaluare, Ina Fencovschi nu a oferit o explicație unitară, completă și documentată, ci a încercat să justifice omisiunile sale la completarea declarațiilor anuale de avere și interese personale, prin niște alegații declarative.

100. Deși, în temeiul art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară: bunurile mobile și imobile, inclusiv cele nefinalizate, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață de către subiectul declarării, inclusiv în calitate de beneficiar efectiv, de membrii familiei lui și de concubinul/concubina lui ori aflate în posesia acestora în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință.

101. Conform Instrucțiunii privind modul de completare a declarației de avere și interese personale, aprobată prin ordinul Autorității Naționale de Integritate nr. 2 din

13 ianuarie 2017 (pct. 13 lit. f), la rubrica „Valoarea bunului conform actului care certifică proveniența” – se indică valoarea (costul) menționată în actul care certifică proveniența bunului mobil.

102. Inițial, ce ține de autoturismul Land Rover Discovery, se reține că reclamanta a recunoscut că era conștientă de existența contractului și a prețului declarat, dar a refuzat să îl includă în declarație, considerând valoarea „nerealist de mică” și exprimând intenția de a nu furniza „date neveridice”.

103. Or, în timpul audierii, Ina Fencovschi fiind întrebată de Comisie privitor la acțiunile întreprinse de ea personal în vederea stabilirii prețului real care a fost achitat pentru achiziționarea autoturismului Land Rover Discovery (date necesare pentru completarea declarațiilor anuale de avere și interese personale), aceasta a menționat că „la momentul completării declarației anuale pentru 2016, a discutat această chestiune cu soțul său; a precizat că soțul său a participat la achiziționarea și la negocierile pentru autoturism, iar ea - nu, și că starea tehnică a autoturismului la momentul achiziționării nu era bună”.

104. Tot, la acest aspect, în mod contradictoriu, Ina Fencovschi a indicat că la momentul depunerii declarației sale în 2016 (și anume, declarația anuală pentru 2015) nu a dispus de timp ca să se clarifice, soțul său nu se afla acasă, și termenul era restrâns pentru depunerea declarației, și a preferat decât să nu declare unitatea de transport Land Rover Discovery, sau să o declare cu suma aceasta așa de mică, a preferat să nu o indice, decât să o indice denaturat, conștientizând din start că nu poate fi un asemenea preț.

105. Succesiv, Completul de judecată apreciază că neîncrederea reclamantei în autenticitatea prețului contractual nu justifică omisiunea acesteia, dimpotrivă susține ideea că omisiunea are un caracter intenționat.

106. În mod similar, referitor la neconcordanțele din declarațiile anuale cu privire la autoturismul Toyota Auris, declarată inițial în sumă de 10 000 de lei (anii 2017-2020), și ulterior în declarația anuală pentru 2021, în sumă de 7 330 de Euro, reclamanta în comunicarea scrisă cu Comisa a declarat că la momentul depunerii declarației anuale – 2017, nu a avut acces la contractul de vânzare-cumpărare, din cauza pierderii acestuia, indicând astfel un „preț simbolic”. De asemenea, atât în comunicarea scrisă, cât și în timpul audierii, Ina Fencovschi a declarat că în anii următori, la întocmirea declarațiilor anuale, a utilizat opțiunea de pe site-ul ANI „copiați declarația de anul trecut” și că „intervenea și modifica în compartimentele unde avea schimbări de situație [...]. Fiindcă la automobilul dat nu se schimba statutul lui față de anii precedenți, uita să modifice. Abia în 2021, când a vândut acest automobil, în scopul omiterii unei evaziuni a prețului real, a indicat suma reală care a fost achitată pentru acest automobil”.

107. Se menționează că pierderea documentului nu anulează obligația de diligență minimă, întrucât valoarea putea fi estimată pe baza altor circumstanțe cunoscute

(contractul de leasing). Or, subiectul declarării/candidata nu are dreptul să substituie cu propria evaluare subiectivă a valorii bunului în locul valorii contractuale.

108. Ca fiind irelevant este apreciat și argumentul Inei Fencovschi că a utilizat opțiunea de pe site-ul ANI „copiază declarația precedentă”, deoarece această funcție este un instrument tehnic, iar subiectul declarării rămâne pe deplin responsabil pentru corectitudinea informațiilor, așa cum prevede dispozițiile art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016.

109. Nu pot fi reținute nici alegațiile reclamantei precum că nedeclararea valorii autoturismelor specificate nu constituie incidente de natură să genereze „dubii serioase” privind integritatea sa, reieșind din lipsa participării directe la tranzacții, inexistența unei intenții de ascundere și inexistența unor acte justificative alternative.

110. Completul de judecată notează că acțiunile reclamantei nu pot fi considerate simple erori materiale sau omisiuni izolate, fiindcă au persistat în timp (2016-2022), au fost însoțite de justificări contradictorii/incerte și au fost asumate de candidată că acte de neglijență sau evitare a unor date „nerealiste”.

111. Prin urmare, se constată că aceste omisiuni contribuie în mod direct la existența unor „dubii serioase” privind respectarea de către Ina Fencovschi a criteriilor de integritate etică și financiară.

112. Întru desființarea acestei concluzii nu poate fi reținut raționamentul reclamantei referitor la faptul că Autoritatea Națională de Integritate nu a constatat în privința sa o încălcare a regimului declarării. Conform art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia poate constata neîntreținerea criteriilor de integritate chiar și în lipsa constatării unei ilegalități de altă autoritate. Drept urmare, Comisia nu este ținută de concluziile Autorității Naționale de Integritate, iar lipsa unei constatări nu echivalează cu lipsa oricărei suspiciuni rezonabile sau cu validarea conduitei reclamantei.

113. Din conținutul contestației se mai desprinde că reclamanta compară situația sa cu cea a altui candidat (Osoianu) care a omis declararea unui împrumut stins.

114. Completul de judecată special conchide că cazul invocat privește un împrumut deja restituit, cu consecințe materiale anulate, iar, în cazul de față, este vorba despre bunuri în posesie pe termen lung, cu valori substanțial denaturate în raport cu realitatea. Așadar, fiecare caz trebuie evaluat în contextul său specific. Or, în cazul reclamantei, Comisia a motivat că incidentele sunt multiple, persistente, și au afectat în mod direct transparența averii în perioada de evaluare. Invocarea unui tratament inegal nu se poate face în absența identității de circumstanțe de fapt.

II. Dezechilibrul dintre venituri și cheltuieli în 2015;

115. La acest capitol, Comisia de evaluare a stabilit că în anul 2015, familia candidatei Ina Fencovschi a avut un venit net total în valoare de 282 682 de lei. Venitul respectiv constă din:

1. Economii de la începutul anului 2015 (din 2014) – 23 515 de lei;

2. Salariul reclamantei – 86 062 de lei;
3. venitul soțului acesteia obținut dintr-o afacere pe care o realiza în Republica Moldova – 20 000 de lei;
4. Împrumut reînnoibil de la MICB, contractat în 2012 – 122 063 de lei;
5. alocație de la CNAS – 31 042 de lei.

116. Cheltuielile familiei Inei Fencovschi au constituit 389 503 de lei, care se compun din: plăți de rambursare a împrumutului de 75 000 de lei, contractat la bancă în 2014 – 21 950 de lei; rambursarea unei părți din împrumut (80 000 de lei de la S.V.) contractat în 2014 – 30 000 de lei; achiziționarea autoturismului Land Rover Discovery – 100 000 de lei; rambursarea împrumutului revolving contractat la bancă în 2012 – 131 617 de lei; și cheltuielile de consum ale populației, calculate de Biroul National de Statistică, în valoare de 77 694 de lei (care au fost reduse/recalculate de Comisie pe parcurs la solicitarea reclamantei).

117. Astfel, diferența dintre venituri și cheltuieli a fost negativă și a constituit suma de 98 573 de lei, ceea ce înseamnă că cheltuielile au depășit semnificativ veniturile în 2015. Totodată, din calculele sale, Comisia a exclus venitul declarat de Ina Fencovschi în sumă de 20 000 de lei, obținut de soț din activitatea sa de afaceri în Republica Moldova, deoarece acest venit nu a fost declarat la Serviciul Fiscal de Stat și nu au existat documente de confirmare. În timpul audierii Inei Fencovschi, Comisia a întrebat despre veniturile obținute din activitatea antreprenorială a soțului său în Federația Rusă. Candidata a trimis Comisiei documente care atestă faptul că soțul său desfășura o activitate antreprenorială în Federația Rusă din anul 2011. La întrebările repetate ale Comisiei cu privire la veniturile obținute de soțul său în Federația Rusă, candidata a comunicat o sumă estimată a veniturilor soțului de aproximativ 5 000 – 7 000 de USD. Comisia a reținut că, chiar dacă ar accepta și suma cea mai mică de 5 000 de USD (estimativ 104 500 de), ca venit anual din străinătate al soțului candidatei, discrepanța între venituri și cheltuieli în 2015 ar dispărea, însă în acest caz, candidata ar fi avut o încălcare gravă a regimului juridic al declarării veniturilor și proprietății, stabilit prin Legea nr. 1264/2002, și anume, candidata nu a declarat venitul soțului său obținut în Federația Rusă de 5 000 – 7 000 de USD. Or, conform declarației de avere pentru anul 2016, Ina Fencovschi a declarat venitul obținut de soțul său, doar de 20 000 de lei.

118. Reclamanta contestă reținerea de către Comisie a unui dezechilibru financiar în anul 2015, susținând că aceasta a ignorat venitul de 20 000 de lei din activitatea gospodăriei țărănești a soțului, precum și o sumă estimativă de 5 000–7 000 de USD, obținută de acesta (soțul) în Federația Rusă. Totodată, Ina Fencovschi a invocat că realitățile sociale ale muncii informale peste hotare și dificultatea documentării unor venituri obținute în urmă cu nouă ani ar fi trebuit să fie luate în considerare de către Comisie cu caracter atenuant, iar refuzul Comisiei de evaluare de a accepta aceste

explicații ar fi contrar principiului proporționalității, prevăzut de art. 29 din Codul administrativ.

119. Completul de judecată califică ca fiind declarative argumentele reclamantei, or, Comisia a exclus venitul în sumă de 20 000 de lei al soțului reclamantei, nu pentru că l-a negat ca existență, ci pentru că nu a fost probat în mod verificabil, fiind astfel lipsit de suport fiscal. Din sensul art. 8 alin. (5) lit. d) din Legea nr. 26/2022, rezultă că veniturile luate în considerare trebuie să fie justificabile, cu toate acestea reclamanta nu a depus către Comisie niciun document de natură contabilă, contractuală sau bancară care să confirme obținerea reală a acestui venit.

120. Așadar, Comisia justificat a exclus din calcule acest venit neconfirmat legal, întrucât obligația de a proba existența sa revenea reclamantei, conform principiului sarcinii probei în evaluările de integritate. Iar, invocarea de către reclamantă la acest aspect a unei „realități sociale” de nerespectare a obligațiilor fiscale de către gospodăriile țărănești nu constituie o justificare juridică validă, cu atât mai mult că reclamanta este jurist de profesie și exercită o funcție în care respectarea și aplicarea legii sunt esențiale.

121. Cât privește venitul de 5 000 – 7 000 de USD, se menționează că reclamanta a oferit, într-un mod neconsecvent, o sumă estimativă, pretins obținută de soțul său din activitate economică desfășurată în Federația Rusă. Deși, aceste venituri nu au fost declarate în declarația de avere pentru anul 2015, or, conform art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1264/2002, subiectul era obligat să declare veniturile proprii și ale membrilor de familie.

122. Mai mult, reclamanta nu a oferit niciun document de confirmare a acestui venit de 5 000 – 7 000 de USD (contract, dovadă a transferurilor, declarații fiscale din Federația Rusă), limitându-se la afirmații estimative și generale.

123. În mod paradoxal, reclamanta a susținut că această sumă ar trebui luată în calcul pentru a acoperi dezechilibrul, dar în același timp admite că nedeclararea ei ar fi constituit o încălcare a regimului declarării – ceea ce evidențiază caracterul contradictoriu al poziției sale de apărare.

124. Chiar și invocarea caracterului informal al muncii peste hotare sau imposibilitatea de a proba fapte de acum nouă ani nu constituie cauze exoneratorii, ci doar explicative, insuficiente pentru a elimina dubiile rezonabile care persistă.

125. În așa mod, acceptarea unui astfel de venit în lipsa oricărui suport probator ar contraveni principiilor de rigoare, previzibilitate și verificabilitate ale regimului declarativ, consolidând, nu atenuând, dubiile.

126. În continuare, conform art. 29 din Codul administrativ, o măsură este proporțională dacă: urmărește un scop legitim; este necesară; și este adecvată în raport cu scopul urmărit. În prezenta speță, scopul Comisiei de a verifica dacă averea este în concordanță cu veniturile este legitim și este prevăzut expres de art. 8 din Legea nr. 26/2022. Măsura constatării existenței „dubiilor serioase” este proporțională cu

diferența substanțială și nejustificată dintre veniturile și cheltuielile reclamantei. Comisia a efectuat reduceri în favoarea reclamantei, acceptând cheltuieli de subzistență estimate și ajustând calculul, ceea ce dovedește aplicarea echilibrată a standardului.

127. În evaluările efectuate în temeiul Legii nr. 26/2022, nu se cere demonstrarea unei vinovății în sens penal, contravențional sau disciplinar, ci doar existența unui dubiu serios și rezonabil privind integritatea financiară și etică.

128. Drept urmare, diferența constatată de 98 573 de lei pentru anul 2015, între venituri și cheltuieli este semnificativă și susține concluzia existenței unor „dubii serioase” privind integritatea financiară a reclamantei, conform art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022.

III. Nedecларarea bunurilor imobile și a valorii bunurilor imobile în declarațiile anuale pentru perioada 2012-2022:

- Nedecларarea bunurilor imobile pentru 2012.

129. Din conținutul deciziei contestate, precum și din declarația anuală pentru 2012, reclamanta Ina Fencovschi nu a declarat șapte bunuri imobile obținute anterior anului 2012 și deținute de ea și soțul său la data depunerii declarației, după cum urmează:

1. apartamentul nr. xxxxxx, dobândit în baza unui contract de vânzare-cumpărare din 26 februarie 2001;
2. teren pentru construcții cu suprafața de xxxxxx, dobândit în baza unei hotărâri judecătorești din 22 iulie 2010;
3. teren pentru construcții cu suprafața de xxxxxx, dobândit în baza unui contract de vânzare-cumpărare din 2 noiembrie 2007;
4. teren pentru construcții cu suprafața de xxxxxx, înregistrat în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 10 octombrie 2007;
5. două terenuri agricole cu suprafața de xxxxxx, dobândite prin contracte de donație din 13 august 2007 și 9 august 2007 (din 2014 au fost unificate sub un singur nr. cadastral);
6. teren agricol cu suprafața de xxxxxx și înregistrat în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 2 decembrie 2000.

130. Aici, reclamanta a omis să declare șapte bunuri imobile dobândite anterior acestui an, deși art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1264/2002 impunea declararea tuturor bunurilor deținute la data depunerii declarației.

131. Astfel, argumentul că bunurile respective au fost declarate în anii anteriori și nu urmau a fi declarate și în anul 2012 nu își are relevanță, deoarece este contrar normei de drept citate – art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1264/2002.

132. Mai mult, explicația oferită, potrivit căreia ar fi primit recomandări de la un angajat al Procuraturii Generale, nu poate înlătura obligația legală clară și personală

a subiectului declarării. Lipsa consultării legii de către o persoană cu funcție publică și calificare juridică agravează omisiunea și denotă neglijență gravă.

- *Nedeclararea bunurilor imobile pentru 2018-2019;*

133. La 22 martie 2019, soțul reclamantei a achiziționat, în baza unui contract de vânzare-cumpărare, un teren agricol cu o suprafață de xxxxx, la prețul contractual de 20 000 de lei. În declarația sa anuală pentru 2018, depusă la 26 martie 2019, și în declarația sa anuală pentru 2019, depusă la 31 martie 2020, Ina Fencovschi nu a declarat dreptul de proprietate asupra acestui imobil.

134. Conform art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 133/2016, subiectul declarării are obligația de a declara toate bunurile mobile și imobile deținute la data depunerii declarației, inclusiv cele deținute de membrii familiei.

135. Prin urmare, în situația în care bunul a fost dobândit la 22 martie 2019, iar declarație de avere și interese personale pentru anul 2018 a fost depusă la 26 martie 2019, bunul dat trebuia indicat în declarația respectivă.

136. Omiterea declarării unui bun recent dobândit este, de fapt, un indicator al lipsei de diligență. Or, situația în care un bun imobil este dobândit cu doar 4 zile înainte de depunerea declarației și totuși nu este menționat în declarație, deși contractul este autentic și valabil, indică nu o simplă neglijență, ci o ignorare a unei obligații legale esențiale, în special având în vedere profesia de procuror a candidatei.

137. Conform principiului integrității, procurorul are o prezumție de cunoaștere și înțelegere a legii care nu poate fi infirmată de invocarea unei simple erori. Când o persoană investită cu autoritate publică omite să declare un bun recent dobândit, acest fapt reflectă un grad inacceptabil de neglijență, cu valențe etice clare.

138. Deopotrivă, din principiile Codului de etică al procurorilor rezultă indubitabil că aceștia trebuie să dea dovadă de onestitate, transparență și respect față de lege, iar orice abatere de la obligațiile de integritate, chiar aparent minore, poate afecta reputația profesională.

139. Dubiile Comisiei de evaluare au fost trezite de repetitivitatea omisiunilor de declarare a întregii averi și a valorii acesteia, explicațiile evazive și contradictorii ale candidatului, dar și de lipsa diligenței unui profesionist al dreptului, care implică un standard mai înalt de probitate morală.

140. În speță, faptul că acest bun a fost declarat abia în anul 2020, în cadrul declarației pentru anul 2019, nu are aptitudinea de a înlătura omisiunea admisă.

141. Mai mult, reclamanta a omis declararea acestui imobil și în declarația pentru anul 2019, depusă la 31 martie 2020. Absența consecutivă a bunului în două declarații anuale atrage o încălcare dublă a obligației de transparență patrimonială și denotă lipsa de diligență în completarea declarațiilor. Regimul declarativ nu permite amânarea obligației până la anul următor, ci reflectarea exactă a situației patrimoniale existente la data completării.

142. Prin urmare, Comisia de evaluare a constatat corect încălcarea regimului juridic al declarării averii în ceea ce privește acest bun, cu relevanță pentru evaluarea criteriului de integritate financiară.

- *Nedeclararea bunurilor imobile 2022;*

143. La 19 decembrie 2022, soțul candidatei, în calitate de administrator al unei afaceri pe care o deține, a încheiat două contracte de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile.

144. În temeiul primului contract, întreprinderea a achiziționat două loturi pomicole, fiecare cu o suprafață de xxxxx. Prețul contractual este indicat în sumă de 150 000 de lei.

145. Conform celui de-al doilea contract de vânzare-cumpărare, întreprinderea a achiziționat următoarele bunuri imobile:

1. un teren agricol cu o suprafață de xxxxx;
2. o clădire cu o suprafață de xxxxx;
3. un depozit cu o suprafață de xxxxx;
4. o clădire auxiliară cu o suprafață de xxxxx

Prețul contractual pentru cel de-al doilea contract a fost de 250 000 de lei. Aceste bunuri imobile nu au fost declarate în declarația anuală 2022 a reclamantei, depusă la 30 martie 2023.

146. Poziția reclamantei potrivit căreia nu ar fi avut cunoștință despre aceste achiziții este infirmată de propriile sale declarații din timpul audierilor în fața Comisiei. Reclamanta a recunoscut că s-a opus achizițiilor încă de la momentul discutării acestora în familie, motivând refuzul prin lipsa oportunității și riscurilor financiare. Mai mult, aceasta a relatat că a fost contactată de către un angajat al băncii locale cu privire la neachitarea unei rate aferente creditului contractat pentru finanțarea achiziției, fiind informată că figura în calitate de fidejutor în acel contract de credit.

147. Completul de judecată special reține că, deși reclamanta a prezentat un certificat bancar (f.d.87), din care rezultă că nu figurează ca fidejutor în contractul de credit investițional încheiat de gospodăria țărănească condusă de soțul său, această împrejurare nu este de natură să înlăture dubiile rezonabile deja conturate asupra conduitei sale generale în procedura de evaluare. Or, aspectul esențial supus evaluării nu este dacă reclamanta a deținut sau nu calitatea de fidejutor, ci dacă a cunoscut sau trebuia să cunoască despre achizițiile imobiliare procurate de întreprinderea soțului în cursul anului 2022, care trebuiau să fie reflectate în declarația anuală a reclamantei. Iar, din declarațiile proprii rezultă că achizițiile respective au fost discutate în familie, iar reclamanta s-a opus acestora; la fel a fost informată de bancă despre creditul contractat; precum și avea posibilitatea de a verifica orice implicare patrimonială și financiară în legătură cu gospodăria țărănească administrată de soț, odată ce datele cadastrului bunurilor imobile sunt publice.

148. Prin urmare, alegația Inei Fencovschi conform căreia nu cunoștea despre aceste achiziții este incompatibilă cu realitatea juridică și cu propria conduită procesuală.

149. Mai mult, Legea nr. 133/2016 prevede în mod expres, la art. 5 alin. (2) și (4), obligația subiectului declarării de a furniza date complete și veridice cu privire la bunurile imobile, inclusiv cele deținute de membrii familiei. Informațiile despre bunurile achiziționate erau disponibile și publice prin registrele cadastrale, iar simpla absență a înregistrării oficiale nu exonerează subiectul declarării de obligația de a reflecta în declarație bunurile efectiv dobândite. Astfel, neconformitățile constatate de Comisie pentru anul 2022 reflectă nu doar o omisiune izolată, ci un cumul de deficiențe de transparență, ce justifică concluzia privind existența dubiilor serioase asupra integrității reclamantei.

- *Nedeclararea bunurilor imobile pentru perioada 2013-2022*

150. La acest subiect, din declarațiile anuale pentru 2013 - 2022, s-a stabilit că reclamanta Ina Fencovschi nu a declarat valoarea bunurilor imobile, astfel cum prevede dispozițiile Legii nr. 1264/2002 și Legii nr. 133/2016, decât cu mici excepții.

151. În context, Comisia a identificat nedeclararea valorii bunurilor imobile după cum urmează:

1. pentru 15 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2013;
2. pentru 14 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2014;
3. pentru 14 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2015;
4. pentru 18 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2016, în care candidata a menționat pentru fiecare bun imobil, la rubrica respectivă „neevaluat”;
5. pentru 20 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2017;
6. pentru 20 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2018;
7. pentru 20 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2019;
8. pentru 20 bunuri imobile enumerate în declarația pentru 2020, pentru care valoarea fiecăruia a fost specificată ca fiind de 0 lei;
9. în declarația modificată pentru 2021, depusă la 11 aprilie 2022, este indicată doar valoarea a două bunuri imobile, din cele 21 bunuri imobile declarate, pentru restul fiind indicată valoarea 0 lei;
10. în declarația pentru 2022, au fost declarate 23 de bunuri imobile, dintre care Ina Fencovschi a indicat valoarea doar a două imobile, restul fiind evaluate la 0 lei. În total, au constituit 181 astfel de omisiuni de declarare în perioada 2013 – 2022.

152. Reclamanta a recunoscut că a făcut anumite greșeli sau omisiuni la declararea inițială, precum și la cele ulterioare. Cu toate acestea, consideră că omisiunile respective nu înseamnă deloc că a existat o intenție sau premeditare a sa de a ascunde averea pe care o deținea la data inițierii procedurilor de declarare a averii.

153. Completul de judecată special notează că această conduită a reclamantei—repetată an de an, pe o perioadă de zece ani, în pofida obligațiilor legale clare și

accesului facil la datele necesare – denotă o atitudine de neglijență gravă, contrară standardului de integritate cerut unui candidat la funcția de procuror.

154. În așa mod, Completul consideră că omisiunile în cauză nu pot fi calificate drept incidente minore, ci reflectă o abatere sistemică cu relevanță directă în evaluarea criteriilor prevăzute la art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

155. În drept, este un principiu consacrat că neglijența repetată în îndeplinirea unei obligații legale devine echivalentă cu reaua-credință, atunci când subiectul este avertizat prin cadrul legal, dispune de capacitatea profesională de a înțelege obligația și are acces facil la datele necesare îndeplinirii acesteia. Or, reclamanta este procuror – profesionist al dreptului – și, conform art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, poartă responsabilitate exclusivă pentru veridicitatea declarației.

156. Comisia de la Veneția a notat că „Pentru funcțiile de demnitate publică, integritatea înseamnă asumare, iar nu explicație post-factum. Lipsa asumării e, prin sine, o încălcare etică”(CDL-AD(2021)038, §46).

157. La caz, lipsa valorii pentru 181 de imobile declarate, în contextul în care reclamanta avea acces la actele de proprietate, reflectă o atitudine formalistă și superficială în raport cu exigențele de transparență financiară și cu standardul ridicat de conduită publică pe care trebuie să-l respecte un candidat la o funcție de înaltă responsabilitate juridică.

158. Completul de judecată special concluzionează că susținerile reclamantei nu sunt de natură să înlăture existența unei neconformități obiective în raport cu regimul declarării averii.

159. De asemenea, lipsa formării instituționale invocată de reclamantă nu poate constitui o exonerare, și nici nu poate justifica abaterea de la obligația legală expresă, neavând relevanță în cadrul unei evaluări bazate pe criteriul dubiului serios, conform Legii nr. 26/2022.

160. În concluzie, omisiunile/inacțiunile declarării de către Ina Fencovschi nu pot fi justificate prin necunoașterea legii sau invocarea unor greșeli procedurale. Având în vedere natura și valoarea bunurilor nedeclareate, precum și lipsa unui temei obiectiv care să justifice abaterea, completul consideră că acest incident contribuie, prin cumul, la conturarea unui profil de neglijență persistentă, cu relevanță pentru evaluarea criteriilor de integritate etică și financiară.

161. La caz, completul de judecată consideră irelevantă trimiterea reclamantei la cauzele Miron și Chironeț, susținând că s-au aplicat tratamente diferențiate. Invocarea unui tratament inegal presupune identitatea de situații de fapt, ceea ce nu este cazul aici, deoarece reclamanta are un cumul de incidente de integritate, care nu se regăsesc în aceeași formă și intensitate în alte cauze. Iar, invocarea unei jurisprudențe anterioare nu poate conduce la înlăturarea unor omisiuni/inacțiuni obiective și repetate, atâta timp cât Comisia de evaluare a procurorilor a motivat temeinic decizia.

162. Completul de judecată special conchide că, din argumentele reclamantei conform acțiunii și a reprezentantului acesteia prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatei.

163. În asemenea condiții, Completul de judecată special consideră că, neconsecvențele și explicațiile incoerente ale candidatei cu privire la aspectele supuse evaluării au subminat credibilitatea sa în fața Comisiei de evaluare. Or, procurorii trebuie să respecte cele mai înalte standarde etice și profesionale, atât în exercitarea atribuțiilor lor, cât și în afara lor, permițând astfel societății să aibă încredere în justiție. Având în vedere că procurorii acționează în numele poporului și în interesul public, ei trebuie să fie întotdeauna integri și întotdeauna să fie conștienți de riscurile corupției și să nu admită aparența unui comportament corupțional în activitatea sa, iar tranzacțiile cu privire la proprietatea personală să fie încheiate într-un mod care să nu provoace îndoieli. Procurorul trebuie să se comporte întotdeauna, și nu numai în exercitarea atribuțiilor de serviciu, în mod onorabil și demn de funcția sa, fiind un exemplu de conduită pentru restul societății.

164. În cauza *Sevdari v. Albania*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că anumite încălcări ale funcționarilor publici a obligațiilor cu privire la declararea averii, pot fi considerate, în general, ca grave. Acestea pot include, printre altele, nedeclararea principalelor active sau a surselor de venit sau încercări deliberate de a le ascunde de autorități, incapacitatea de a justifica achiziții majore prin economii sau resurse legitime și suficiente, deținute la momentul achiziționării; sau incapacitatea de a justifica un stil de viață excesiv sau cheltuieli extravagante, care depășesc în mod clar mijloacele legale declarate funcționarului vizat și ale familiei sale (nr. 40662/19, din 13 decembrie 2022, § 85).

165. Astfel, în opinia Completului de judecată special, candidata Ina Fencovschi nu a desființat dubiile Comisiei de evaluare, ba mai mult ca atât, prin comportamentul său, explicațiile incomprehensibile și inconsecvente, reclamanta a fortificat dubiile Comisiei, transformându-le în dubii serioase.

166. Cumulul ipotezelor descrise supra conving instanța de judecată că, la caz, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea de către Ina Fencovschi, candidată la funcția de membră a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, a evaluării în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatei, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatei cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b) și art. 13 din Legea nr. 26/2022. 304.

167. În justiție, integritatea este mai mult decât o virtute, ea este o necesitate. Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni a remarcat că procurorii trebuie să facă dovada unei integrități absolute a comportamentului lor [Avizul CCPE nr. 13 (2018) „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor”, §§ 55].

168. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată special conchide că, în litigiu dedus judecății, nu se regăsesc temeiuri legale de anulare a deciziei Comisiei de evaluare procurorilor nr. 25 din 10 decembrie 2024 privind candidatura Inei Fencovschi, candidată la funcția de membră a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

169. Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform prevederilor legii, nefiind constatată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidată, iar în cadrul procedurii de evaluare nu au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, astfel că cererea de contestare depusă de Ina Fencovschi este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

170. În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022,

COMPLETUL DE JUDECATĂ SPECIAL, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare procurorilor, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge contestația depusă de Ina Fencovschi împotriva deciziei nr. 25 din 10 decembrie 2024 a Comisiei de evaluare a procurorilor.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă